

Robotson Crusoe

fd.nl | mathijs bouman

Mathijs Bouman

woensdag 26 februari 2014, 08:07

De robot komt en pikt al onze banen in. De middenklasse verarmt. Volgens hoogleraar Sylvester Eijffinger krijgen we binnenkort muiterij. Maar ik snap het niet. Stijgende productiviteit was toch juist de motor van welvaarts-groei?

Als ik het niet snap, breng ik graag een bezoek aan het eiland van Robinson Crusoe. Robinson heeft een hengel en vangt dagelijks vier vissen. Zijn vriend Vrijdag kan goed kokosnoten plukken en haalt er iedere dag vier naar beneden. 's Avonds ruilen ze twee kokosnoten voor twee vissen. Het is nauwelijks genoeg om de honger te stillen, maar ze overleven.

Meer over dit onderwerp

 [Mathijs Bouman](#)

Ruilverhouding

Op een dag vindt Vrijdag een kist op het strand. 'Kokosnootplukrobot', staat erop. 'Plukt twintig stuks per dag', staat eronder. Hij zet de robot onder een klapperboom en even later vallen de vruchten naar beneden. 's Avonds stelt hij aan Robinson voor om voortaan drie kokosnoten voor drie vissen te ruilen.

Maar Robinson is niet gek, hij ziet dat Vrijdag twintig noten heeft en eist acht noten voor drie vissen. Dat wordt de nieuwe ruilverhouding. Vrijdag is nu rijker dan Robinson, en knabbelt dagelijks twaalf noten en drie vissen weg. Maar ook Robinsons buik is beter gevuld, met een vis minder, maar zes noten erbij. (Tussenconclusie: een robot maakt iedereen rijker.)

Maar Robinson is niet gek, hij ziet dat Vrijdag twintig noten heeft en eist acht noten voor drie vissen. Dat wordt de nieuwe ruilverhouding. Vrijdag is nu rijker dan Robinson, en knabbelt dagelijks twaalf noten en drie vissen weg. Maar ook Robinsons buik is beter gevuld, met een vis minder, maar zes noten er- bij. (Tussenconclusie: een robot maakt iedereen rijker.)

'Visvangrobot'

Maar dan vindt Vrijdag weer een kist. 'Visvangrobot' leest hij op de kist. 'Vangt twintig vissen per dag.' Die avond is het feest in Vrijdags hut. Een eenpersoons feest met meer vis en kokosnoten dan hij op kan. Robinson zit verderop met zijn armzalige vier visjes. Vrijdag wilde vandaag niet ruilen. En morgen weer niet.

Later merkt Robinson dat vier vissen vangen ook niet meer lukt. Vrijdags robot vist de zee leeg. Hij lijdt honger. (Tussenconclusie: als de robot schaarste opheft, zijn robotlozen de pineut.)

Massagerobot

Om de honger te vergeten neemt Robinson een hobby: schelpenkettingen maken. Vrijdag ziet de kettingen en ruilt ze graag voor wat vissen en noten. Voor een lekkere nekmassage wil hij trouwens ook wel betalen. (Tussenconclusie: met hogere welvaart komen nieuwe behoeftes, er is altijd schaarste dus altijd werk.)

Maar Robinson ziet de bui al hangen. Volgende week spoelt er vast een massagerobot aan. Tijd voor maatregelen. Hij pakt zijn geweer en loopt naar Vrijdags hut. 'Ik voer een nivellerende belasting in', zegt hij. 'Jij wordt solidair.' Vrijdag belooft hem dagelijks een basisinkomen van drie kokosnoten en drie vissen te schenken. Iedereen is beter af. (Tussenconclusie: dankzij herverdeling door de overheid profiteert iedereen van de robot).

Toch eindigt het verhaal slecht voor Robinson. Vrijdag ontdekt een ander eiland: het Kaaimeiland. Daar brengt hij zijn voorraad noten en gedroogde vis heen, buiten bereik van Robinson. Eindconclusie: robots zijn fijn voor iedereen, maar alleen als we belastingparadijzen sluiten.

Mathijs Bouman is macro-econoom.